

Het bijbelse kernwoord vrijmoedigheid

Het Griekse woord (NT) is ‘parrèsia’.¹ Letterlijk betekent dit: alles zeggen. In het N.T. speelt het woord een belangrijke rol. Daar heeft het de betekenis van: vrijmoedigheid, rondborstigheid; eerlijk sprekend over gevoelens/ vrij in het uiten van het gemoed; openhartig, onbeschroomd; onbevangen.²

Het Gr. Woord komt in het NT voor in: Mark. 8:32; Joh. 7:4, 13, 26; 10:24; 11:14, 54; 16:25, 29; 18:20; Hand.2:29, 4:13, 29, 31; 9:27-29; 28:31; 14:3; 13:46; 18:26; 19:8; 26:26; 28:31; Kor. 3:12, 7:4; Ef. 3:12, 6:19v; Fil. 1:20; Kol. 2:15; 1 Thess. 2:2; 1 Tim. 3:13; Filem. 1:8; Hebr. 3:6; 4:16; 10:19, 35; 13:6; 1 Joh. 2:28, 3:21; 4:17; 5:14. Zie ook LXX Num.13:30; Ps.51:14.

I. Vrijmoedigheid/ openheid van Jezus blijkens de Evangeliën

a.. In de synoptische evangeliën komt het woord ‘parrèsia’ weliswaar slechts éénmaal voor (Mark. 8:32), maar wel in een zeer belangrijke tekst. Jezus spreekt daar nl. over Zijn nabije lijden en dood (de eerste lijdensaankondiging Mark. 8:31). „Hij sprak dit woord vrijuit”, zegt vs. 32. D.w.z. hij sprak het uit zonder enige terughoudendheid. Wij moeten daarbij bedenken, dat deze lijdensaankondiging, zo pal na de Christusbelijdenis (vs. 29), geklonken moet hebben als een donderslag bij heldere hemel. Want de discipelen dachten bij het woord Messias aan heel iets anders dan lijden en dood. Er was moed voor nodig om juist op dat moment ronduit te zeggen, dat Hij niets te verbergen had en dat Zijn eerste Messiaanse opdracht bestond in het volbrengen van het Messiaanse lijden (vgl. Mark. 10:45).

b. In het Evangelie naar Johannes staat het woord ‘parrèsia’ negen keer; voor het eerst in Joh. 7:4. Jezus' broeders sporen Hem daar aan tot een tocht naar Jeruzalem, opdat Hij bekendheid zal krijgen. Letterlijk staat er: „Niemand doet iets in het verborgene en zoekt zelf in de publiciteit (in ‘parrèsia’) te zijn”. Bedoeld is: Men kan geen aanspraak maken op openbaarheid/ publieke erkenning en tegelijk teruggetrokken leven. Openbaar Uzelf als de Messias in Jeruzalem. ‘Parrèsia’ betekent hier: openlijk/ vrijuit. In Joh. 7: 26 betekent het woord eveneens: publiekelijk.

En inderdaad, Jezus spreekt zo openlijk, dat het een wonder is, dat ze Hem niet arresteren. In Joh.10:24; 11:14, 54; 16:25, 29; 18:20 komen wij ook het vrijuit/ openlijk spreken van Jezus + Zijn wandelen) tegen. Opvallend is, dat in Joh. 16:25, 29 het spreken in ‘parrèsia’ de tegenstelling is van het spreken in beelden/ gelijkenissen.

¹ ‘Parrèsia’ is ook een begrip uit de Griekse filosofie van Euripides en letterlijk vertaald betekent het: alles zeggen wat iemand op/ in het hart heeft.

² Bij deze voordracht is o.a. gebruik gemaakt van F. J. Pop, *Bijbelse woorden en hun geheim...*;s Gravenhage 1964; s.v. vrijmoedigheid. De vermelding van het voorkomen van het woord in het NT en de betekenissen van het Gr. woord is uit Bible Works for windows/ Robertson's Word Pictures. Daarin worden de volgende betekenissen opgesomd: boldness, confidence, openly, plainly...1) freedom in speaking, undeservedness in speech 1a. openly, frankly i.e. without concealment; 1b. without ambiguity or circumlocution; 1c. without the use of figures or comparisons; 2) free and fearless confidence, cheerful courage, boldness assurance; 3) the deportment by which one becomes conspicuous or secures publicity .

Het laatste heeft de eigenaardigheid aan zich, dat het iets verklaart, maar tevens ook altijd iets verbergt. Het heeft het indirecte aan zich; het beeld versluiert. Spreken in ‘parrèsia’ daarentegen legt de zaak zelf open en bloot.

De dingen worden bij hun naam genoemd Duidelijk is, dat Jezus Zijn bedoelingen niet onder stoelen of banken steekt.³ Ook al blijft het diepste geheim voor het ongeloof verborgen (Matth.13:10vv), de Heiland kan in Zijn verhoor door de hogepriester Kajafas getuigen, dat ‘Hij vrijuit tot de wereld gesproken had ... en in het verborgen niets gesproken had’ (Joh. 18:20). Hij was om zo te zeggen altijd een ‘open boek’ geweest. Niemand had ooit naar Zijn diepste motieven behoeven te gissen.

II. Vrijmoedigheid van christenen in het spreken tegenover de buitenwacht

In Handelingen lezen we ook van de apostelen, dat zij open voor het voetlicht treden en tegenover de buitenwacht (Joodse sanhedrin, de Joden, de heidenen en overheden) vrijmoedig/ vrijuit het Woord van God spreken, lerende van de Heere (vgl. Hand. 2:29; 4:13, 29, 31; 9:27 - 29; 14:3; 13:46; 18:26; 19:8; 26:26; 28:31). Zij worden door niets gehinderd; alle remmingen zijn weggevallen, ook al ontmoeten zij vaak veel tegenstand.

We mogen ons wel afvragen, waar dit vandaan komt. Zijn wij niet allemaal vaak bezet met mensenvrees (lees Joh.7:13), ook al leven we in de vreze des Heeren. En hebben we niet soms ook de eer van mensen liever dan de eer van God? Het mag ons wel opvallen, dat een man als David die zelfs voor een leeuw niet bang was, in Psalm 51:14 bidt om een vrijmoedige geest. Blijkbaar was hij die kwijtgeraakt door de misstap die hij had begaan (zijn overspel met Bathseba) en was hij kleinmoedig geworden.

Als Gods Geest in ons hart wordt uitgestort echter, dan beweegt ons de schrik des Heeren en dringt ons de liefde van Christus om voor de Heere en Zijn eer op en uit te komen. Vgl. 2 Kor. 5:11,14. Die Geest maakt ons ook (man)moedig om elke tegenstand(er) met open vizier tegen te treden. Daarom mocht Kaleb, de verkenners in het land der belofte een goed getuigenis afleggen van de hoop die in hem was, dwars tegen de negativistische meerderheid van de verspieders in: ‘Laat ons vrijmoedig optrekken en dat land erfelijk bezitten; want wij zullen dat voorzeker overweldigen’ (Num. 13:30).

En zo kan ook een apostel als Paulus stout/ vrijmoedig optreden tegen hen die hem tegenstaan en tevens grote openheid hebben om bevelen uit te delen (Filem.:8).

Intussen waren de eerste christenen zelf verbaasd over hun moed om openlijk het evangelie te verkondigen. Paulus is om die vrijmoedigheid verlegen en bidt in Ef. 6:19, 20, of hij (een gezant in een keten) vrijmoedig mag spreken (in de opening van zijn mond; zelfs in het lijden), zoals hem betaamt. Het gaat erom, dat Christus grootgemaakt wordt. Zie 2 Kor. 3:12; 7:4; Fil. 1:20; 1 Thess. 2:2. Jezus’ volgelingen zullen ook in onze dagen ‘van hun hart geen moordkuil maken’; zij zeggen ronduit wat er in hen leeft aan genade en vrede en liefde voor God en Zijn geboden. Maar dat houdt intussen geen absoluut vrije meningsuiting in. Zij willen gaarne hun gevoelens onder controle houden van Gods Geest en van Gods Woord.

Als de buitenwacht de vrijmoedigheid van de gelovigen ziet (vgl. Hand. 4:13), is er verwondering. Vrijmoedigheid heeft werfkracht.

III. Vrijmoedigheid in het geloof en in de toenadering tot God

³ De afbeelding toont Jezus voor Zijn rechter Kajafas

En dan is er ook nog een ander aspect in het bijbelse kernwoord vrijmoedigheid. Het woord geeft ook aan wat vrijmoedigheid betekent in het geloof en in het naderen tot God in het gebed. Daarover gaat het in Ef. 3:12; in Hebr. 4:16 heet dat: met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade) en in Hebr. 10:19: vrijmoedig ingaan in het heiligdom door het bloed van Jezus.

Over die vrijmoedigheid in het geloof en een vrijmoedig nader treden tot God in het gebed door het geloof aan Jezus Christus gaat het ook in 1 Tim. 3:13; 1 Joh. 3:21; 5:14. Vgl. ook Hebr. 13:6 (vrijmoedig zeggen: God is mij een Helper...). Helemaal uitpraten tegen God; alles zeggen wat er leeft in het hart. Dat lucht op.

In Hebr. 3:6 klinkt de oproep om onze vrijmoedigheid en de roem der hoop tot het einde toe vast te behouden. Zo mogen wij bij de wederkomst van de Heere Hem vrijmoedig tegemoet treden (1 Joh. 2:28; 4:17).

Daarom roept Hebr. 13:35 ons op om onze vrijmoedigheid niet weg te werpen. Door het geloof in Jezus Christus en betrouwend op Zijn Woord is God 'toegankelijk'. Gelukkig is hij/zij die op Hem vertrouwt met heel zijn/haar hart. ⁴ De tegenstelling is: uit angst voor God wegkruipen (zoals Adam, voor God op de loop gaat). Maar die natuurlijke neiging tot de vlucht voor de Heilige mag dan veranderen in de geestelijke moed om zonder schroom de Heere tegemoet te treden, omdat men weet, dat Hij om Christus' wil ons goed en genadig is. De christenen verwachten, dat zij bij Jezus' 'parousie' die moed en vrijmoedigheid zullen hebben, ook als dan rond hen miljoenen in doodsangst verkeren.

⁴ Zie ook in mijn website: het bijbelse kernwoord 'getuigen': 'Ik ben ook dagelijks aangewezen op de in- en doorwerking van de Geest van Christus. Het is daardoor, dat ik tot zekerheid mag komen, dat de Heere mij tot Zijn kind aanneemt. Het is daardoor, dat ik vrijmoedigheid krijg om een getuige van Hem te zijn. Maar dan zal ik het ook zijn. Ik ben het niet die spreekt, maar de Geest van Christus in mij. En Die kan ook alleen echt overtuigen (Joh.16 : 7 - 15).